

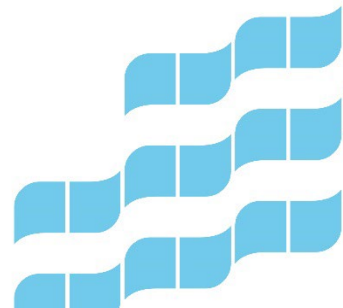
Konsernimääräys 19.5.2025, TRE:2681/00.01.01/2025

ICT-toimintaympäristön järjestäminen ja talousperiaatteet sekä ICT-ratkaisujen omistajuus ja toimivalta

1 Johdanto.....	1
2 Digitalisaatio ja tietohallinto -ryhmä järjestää ICT-toimintaympäristön.....	2
2.1 Digitalisaatio ja tietohallinto -ryhmän vastuut	2
2.2 ICT-toimintaympäristö koostuu ICT-palveluista ja -ratkaisuista	2
2.3 ICT-palvelujen muodostamisen periaatteet	3
3 Digitalisaatio ja tietohallinto -ryhmän asiakkaat	4
4 ICT-toimintaympäristön omistajuus sekä päätös-, hankinta- ja sopimusoikeus	6
5 ICT-toimintaympäristön kehittäminen.....	6
5.1 Kehittämisen periaatteet.....	6
5.2 Digitiakartta	7
5.3 Kehittämisen rahoitus	7
5.3.1 Kehittämiskustannusten käsittely.....	8
5.3.2 Projektien hyötyarviointi	9
6 ICT-toimintaympäristön kustannukset ja laskutus	9
6.1 ICT-toimintaympäristön kustannusten käsittely ja kohdistaminen	9
6.2 Asiakkailta kerättävät maksut.....	10
6.3 Jatkuvien palvelujen hinnoittelu sekä yli- ja alijäämän käsittely	10
6.4 Palvelu- ja komponenttikohtaiset hinnoitteluperiaatteet.....	11
6.5 ICT-palvelujen laskutus.....	12
6.5.1 Laskutusperiaatteet.....	13
6.5.2 Laskutusfrekvenssi	13
6.5.3 Laskelmien päivittäminen.....	13
6.5.4 Asiakasviestintä hinnoista	14
7 Lisätietoja	14

1 Johdanto

Tämä konsernimääräys koskee Tampereen kaupunkikonsernin ICT-toimintaympäristön järjestämistä ja kehittämistä, ICT-toimintaympäristön sisältämien ICT-ratkaisujen omistajuutta ja taloushallintoa sekä kokonaisuuteen liittyvää toimivaltaa. Lisäksi konsernimääräys koskee seudullista tietohallintoyhteistyötä ja siihen liittyvää toimivaltaa ICT-ratkaisujen omistajuuden osalta.

Tässä konsernimääräyksessä käytetään termiä asiakas niistä palvelualueista, konsernihallinnosta, konserniyhteisöistä tai niiden osista kuten palveluryhmistä, jotka hyödyntävät ja joille muodostetaan oma ICT-toimintaympäristö tai tarjotaan sen osia. Tampereen kaupungin digitalisaatio ja tietohallinto -ryhmää kutsutaan puolestaan tässä asiakirjassa myös tietohallinnoksi.

2 Digitalisaatio ja tietohallinto -ryhmä järjestää ICT-toimintaympäristön

2.1 Digitalisaatio ja tietohallinto -ryhmän vastuut

Tampereen kaupungin ICT-palveluiden omistajuus, kehittäminen ja niihin varatut resurssit on keskitetty konsernihallinnon digitalisaatio ja tietohallinto -ryhmään. Tietohallinnon vastuut ja organisointi on määritelty konsernihallinnon toimintasäännössä. Tietohallinto vastaa muun muassa konsernin ICT-toimintaympäristön strategiasta ohjauksesta ja kehittämisestä, kaupungin ICT-toimintaympäristön järjestämisestä ja hallinnasta, konserniyhteisöjen ICT-toimintaympäristön järjestämisestä ja hallinnasta erikseen sovittavilta osin ja laajuudessa, ICT-hankintojen toteutuksesta ja ICT-toimittajayhteistyön hallinnasta.

Tiedonhallinta ja asiakirjahallinta -konsernimääräyksessä kuvataan tietojärjestelmärekistereissä ylläpidettäviin tietoihin liittyviä tietohallinnon vastuita.

Tampereen kaupungin hyvä hallinto- ja johtamistapa ja sisäinen valvonta -konsernimääräyksessä on kuvattu tietohallintoasioiden prosessi. Prosessikuvaus sisältää kaupunkikonsernin ICT-linjaukset ja periaatteet, tietohallinnon suorittamat ohjaus- ja valvontatoimet sekä kaupungin yksiköiden vastuut ja valvonnan tietohallintoon liittyvissä asioissa.

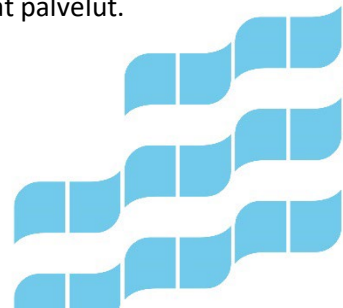
2.2 ICT-toimintaympäristö koostuu ICT-palveluista ja -ratkaisuista

ICT-toimintaympäristöllä tarkoitetaan ICT-palveluihin sisältyvistä ICT-ratkaisuista sekä niitä tukevista palveluista muodostuvaa digitaalisen työskentelyn mahdollistavaa kokonaisuutta. Tampereen kaupungin ICT-toimintaympäristöön kuuluu yli 20 tuotteistettua ICT-palvelua kuten liikenteen ICT-palvelu, päätöksenteon ja johtamisen ICT-palvelu, varhaiskasvatuksen ICT-palvelu.

ICT-palvelulla tarkoitetaan tässä konsernimääräyksessä seuraavaa määritelmää:

”Jatkuvaluontoinen, toistuva ICT-toiminto, jolla on varsin pysyvä ja rajattu sisältö, sille ominaiset laatumääreet ja määritelty hallinnointiprosessi.”

Toisin sanoen ICT-palvelu muodostaa kokonaisuuden, joka sisältää toiminnon, prosessin tai palvelun vaatimat digitaaliset ratkaisut ja niitä tukevat palvelut.

Pääsääntöisesti kukin ICT-palvelu sisältää useita komponentteja, jotka ovat esimerkiksi tietojärjestelmiä ja sovelluksia. Ne puolestaan sisältävät useita alikomponentteja kuten esimerkiksi lisenssit, käyttäjätuen ja palvelinkapasiteetin. Tämän lisäksi ICT-palveluun kuuluu palvelun hallinnointi ja kehittäminen.

Kunkin asiakkaan ICT-toimintaympäristö muodostuu niistä ICT-palveluista ja niiden sisällä ICT-ratkaisuista, joita se toiminnassaan tarvitsee. Tämä tarkoittaa sitä, että ICT-palveluluettelosta muodostetaan kullekin asiakkaalle tarkoituksenmukainen ja asiakkaan tavoitteita parhaalla mahdollisella tavalla tukeva kokonaisuus.

Suuren organisaation on hallittavuuden ja kustannustehokkuuden vuoksi tarkoituksenmukaista hyödyntää mahdollisimman paljon yhteisiä ICT-ratkaisuja, resursseja ja toimintamalleja. Keskitetyt ICT-palvelut ovat riittävän monipuolisia ja joustavia vastaamaan asiakkaiden erilaisiin tarpeisiin, mikä mahdollistaa asiakaskohtaisen palvelun myös yhteisillä ratkaisuilla.

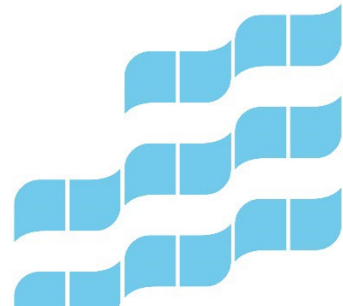
ICT-palvelut voidaan ryhmitellä luokkiin luonteensa ja käyttötarkoituksensa mukaan. ICT-palvelut sisältävät sekä peruspalveluita, joita tarvitaan perustaksi toimivassa ICT-toimintaympäristössä, että ICT-palveluita, jotka tarjoavat asiakkaille erityisiä hyötyjä. Tampereen kaupunki käyttää seuraavaa luokittelua ICT-palveluissaan:

- Asiantuntijapalvelut
- Päätelaitte- ja käyttäjätukipalvelut
- Toimialakohtaiset palvelut
- Toimialariippumattomat palvelut
- Teknisen alustan palvelut

Tässä tarkoitettu ICT-toimintaympäristö ei pääsääntöisesti sisällä toiminnassa käytettäviä teknisiä laitteita, jotka sisältävät esimerkiksi sulautettuja järjestelmiä. Tällaisia laitteita ovat muun muassa urheilukenttien mittalaitteet ja ammattikoulutuksessa käytettävät työkoneet, jotka nykyään sisältävät merkittävässä määrin tietotekniikkaa. Sen sijaan perustietotekniikka, kuten tietokoneet, mobiililaitteet, esitystekniikka ja tulostimet, kuuluvat digitalisaatio ja tietohallinto -ryhmän järjestämään ICT-toimintaympäristöön.

2.3 ICT-palvelujen muodostamisen periaatteet

Digitalisaatio ja tietohallinto -ryhmä vastaa siitä, että sen järjestämä ICT-toimintaympäristö on asiakkaille palveleva, kustannustehokas ja toimintavarma. Tämä varmistetaan tietohallinnon osaamisella, hyvällä ICT-kumppanuustyöllä ja tiiviillä yhteistyöllä ICT-toimintaympäristöä hyödyntävien asiakkaiden kanssa.

ICT-palveluluetteloa ja sen sisältämiä ICT-palveluita uudistetaan jatkuvasti tarpeiden, kehitysideoiden ja teknologian kehittymisen myötä. ICT-kehittämistä toteutetaan kaupungin kehittämismallin mukaisesti asiakkaiden, tietohallinnon ja muiden sidosryhmien yhteistyönä.

Lähtökohtaisesti asiakkaat käyttävät kustakin omaan ICT-toimintaympäristöön sisällytetystä ICT-palvelusta suurinta osaa sen komponenteista eli ratkaisuista ja palveluista. ICT-palveluiden kattavaan hyödyntämiseen ohjaavat kaupungin toimintojen, prosessien ja palvelujen käytännöt: esimerkiksi arkistonmuodostussuunnitelma pääsääntöisesti ohjaa käyttämään yhteistä arkistointijärjestelmää.

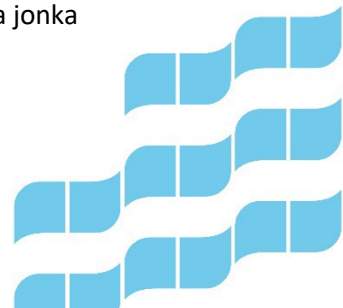
Osa komponenteista on kuitenkin vain joidenkin asiakkaiden toiminnan kannalta oleellisia, jolloin kaikki asiakkaat eivät käytä tai saa käyttää kyseisiä komponentteja. Tämä koskee erityisesti toimialakohtaisia ICT-palveluita. On tärkeää huomioida, että ICT-ratkaisujen käyttöä säätelevät tarpeen lisäksi kaupungin säännöt, ohjeet ja politiikat. Jokaiselle ICT-ratkaisulle on esimerkiksi määritelty säännöt tai käytännöt käyttöoikeuksien myöntämisestä.

3 Digitalisaatio ja tietohallinto -ryhmän asiakkaat

Tietohallinnon asiakkaita ovat ne kaupungin palvelualueet, konsernihallinto, konserniyhteisöt tai niiden osat kuten palveluryhmät, jotka hyödyntävät ja joille muodostetaan oma ICT-toimintaympäristö tai tarjotaan sen osia.

Tietohallinnon asiakasryhmät ovat seuraavat:

1. Tampereen kaupunki
 - Tietohallinto järjestää ICT-toimintaympäristön kokonaisuudessaan ja kaikki ICT-ratkaisut sekä sopimukset ovat tietohallinnon omistuksessa.
2. Kaupunkikonsernin in-house-yhteisöt
 - Tietohallinto järjestää ne ICT-palvelut, joita kaupunki edellyttää tai on sovittu käytettävän.
 - Tavoitteena on kaupunkikonsernin resurssien tehokas hyödyntäminen.
3. Kaupunkikonsernin muut yhteisöt
 - Tietohallinto järjestää erikseen ICT-palveluita sovitussa laajuudessa.
 - Tavoitteena on kaupunkikonsernin resurssien tehokas hyödyntäminen.
4. Kaupungin järjestämien palvelujen tuotantoprosesseihin osallistuvat yritykset ja muut yhteisöt
 - Se kaupungin palvelualue, palveluryhmä tms., joka on sopimuskumppani tällaisen ulkoisen yrityksen tai muun yhteisön kanssa ja jonka

tuotantoprosessiin kumppani kytkeytyy, on näissä tapauksissa lähtökohtaisesti tietohallinnon sopimuskumppani. Esimerkiksi ulkoisen palveluntuottajan voidaan edellyttää kirjaavan tietoja tai käyttävän toiminnassaan kaupungin tietojärjestelmää.

5. Muut toimijat (muut kunnat, kuntayhtymät, erikseen päätetyt muut asiakkaat)
 - Seutuyhteistyöstä sovitaan sopimuksessa ”seudullinen yhteistyösopimus tietohallinnon yhteistyöstä”.
 - Muilta osin käytetään tapauskohtaista harkintaa.

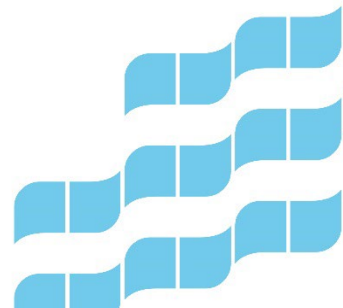
Tietohallinto varmistaa, että Tampereen kaupungin ICT-toimintaympäristö palvelee asiakkaita kokonaisvaltaisesti. Tietohallinto huolehtii sekä ICT-toimintaympäristön toimivuudesta että sen kehittämisestä yhteistyössä asiakkaiden kanssa. Asiakkaiden ei tarvitse itse hankkia osaamista tai resursseja tietohallinnollisiin tehtäviin, sillä tietohallinto varmistaa, määrärahojen puitteissa, riittävät resurssit ICT-toimintaympäristön ylläpitoon ja kehittämiseen.

Lisäksi tietohallinto vastaa Tampereen kaupungille palveluita tuottavien konserniyhteisöjen ICT-toimintaympäristöstä. Konserniyhteisöt voivat itse hallinnoida omia tietojärjestelmiään ja liiketoimintasovelluksiaan, joita ei löydy tietohallinnon palvelusalkusta. Näissä tapauksissa tietohallinnolla on kuitenkin oikeus ja velvollisuus varmistaa, että sovellukset sopivat kaupunkikonsernin ICT-arkkitehtuuriin ja ovat tietoturvallisia.

Digitalisaatio ja tietohallinto -ryhmä voi järjestää markkinoilla toimivien konserniyhteisöjen ICT-toimintaympäristön siinä laajuudessa kuin sovitaan. Mikäli konserniyhteisölle järjestetään ICT-toimintaympäristö tai yksittäisiä ICT-ratkaisuita on tietohallinnolla oikeus varmistaa, että siitä ei aiheudu ICT-arkkitehtuurin tai tietoturvallisuuden osalta riskejä tietohallinnon vastuulla olevalle kokonaisuudelle.

Tampereen seudulla eli Tampereen ja niin sanottujen kehyskuntien (Hämeenkyrön kunta, Kangasalan kaupunki, Lempäälän kunta, Nokian kaupunki, Oriveden kaupunki, Pirkkalan kunta, Vesilahden kunta, Ylöjärven kaupunki) kesken tehdään mittavaa tietohallintoyhteistyötä. Tampere toimii yhteistyössä päätoteuttajana ja kantaa siten toiminnasta suurimman vastuun. Esimerkiksi seudun yhteiset henkilöstöresurssit ovat pääsääntöisesti Tampereen kaupungin henkilöstöä. Tarkemmin yhteistyöstä on sovittu sopimuksessa ”seudullinen yhteistyösopimus tietohallinnon yhteistyöstä”.

Tietohallinto seuraa säännöllisesti asiakkaan tyytyväisyyttä ICT-toimintaympäristöön. ICT-toimintaympäristöä kehitetään yhteistyössä asiakkaiden kanssa.

4 ICT-toimintaympäristön omistajuus sekä päätös-, hankinta- ja sopimusoikeus

Digitalisaatio ja tietohallinto -ryhmä omistaa kaikki järjestämäänsä ICT-toimintaympäristöön sisältyvät ICT-ratkaisut. Näin ollen tietohallinto omistaa kaikki Tampereen kaupungin käyttämät ICT-ratkaisut ja niihin liittyvät sopimukset.

Digitalisaatio ja tietohallinto -ryhmän johtaja vastaa Tampereen kaupungin ICT-sopimusten ehdoista, hyväksymisestä ja allekirjoittamisesta sekä kaupunkiseudun tietohallintosopimuksessa määritellyistä asioista. Johtaja tekee myös kaikki ICT-hankintapäätökset, joten Tampereen kaupungin ICT-hankinnoista vastaa vain digitalisaatio ja tietohallinto -ryhmän johtaja.

Mitään ICT-ratkaisuja ei saa tuoda osaksi tietohallinnon järjestämää ICT-toimintaympäristöä ennen tietohallinnon katselmointia ja sen perusteella myöntämää lupaa. Tämä koskee koko konsernia eli Tampereen kaupunkia ja tytäryhteisöjä. Lisäksi tällaisissa tapauksissa asiakkaan ja tietohallinnon on sovittava ja dokumentoitava selkeästi vastuut ICT-ratkaisujen tietoturva- ja -suojasta, ylläpidosta, kehittämisestä ja muista oleellisista hallintaan liittyvistä asioista. Yllä mainittu pätee, vaikka kyseessä olisi SaaS-jakelumallin (Software as a Service) sovellus, joka hankitaan ilman integraatioita Tampereen kaupungin tietojärjestelmiin.

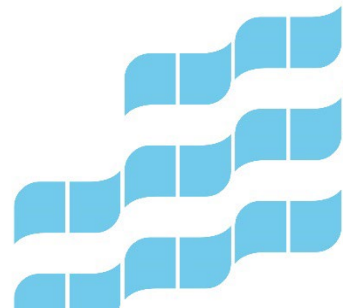
Aina ei ole yksiselitteisen selkeää, onko kyseessä ICT-ratkaisu, joka tulee sisällyttää tietohallinnon järjestämään ICT-toimintaympäristöön. Tällaisia tilanteita tulee esimerkiksi aiemmin mainittujen sulautettujen järjestelmien ja opetuksen ratkaisujen kohdalla. Epäselvyydet ja poikkeamat yllä kuvatusta käsitellään yhteistyöelimissä sekä tietohallinnon johtotiimissä.

5 ICT-toimintaympäristön kehittäminen

5.1 Kehittämisen periaatteet

ICT-toimintaympäristöä kehitetään kaupungin kehittämisen johtamismallin ja kehittämisen käytäntöjen mukaisesti. ICT-kehittämistä tehdään kolmessa linjassa: projekteissa, pienkehittämisessä sekä kokeiluissa. Lisäksi kehittämistä tuetaan muun muassa toteuttamalla erilaisia selvityksiä sekä määräyksillä, ohjeilla, politiikoilla koskien esimerkiksi tieto- ja järjestelmäarkkitehtuuria, tietoturvaa ja datan käsittelyä. Kehittäminen toteutetaan ICT-määrärahalta, jonka valtuusto vuosittain myöntää talousarviossa ja jonka kohdentamisesta salkkujohtoryhmät päättävät.

Toiminnan kehittämisen rahoitus järjestetään lähtökohtaisesti muulla tavoin, koska ICT-kehittämisen määräraha on tarkoitettu digitalisaation edistämiseen.

ICT-toimintaympäristön kehittämisen lähtökohtana on toiminnan tarpeet. Kaupungin yksiköt haluavat esimerkiksi muuttaa toimintatapojaan ja -mallejaan niin, että muutos edellyttää uusien ICT-ratkaisujen hankkimista. Myös yksiköiden toiminnan jatkuva kehittäminen ja prosessin tehostaminen usein edellyttää ICT-toimintaympäristön päivittämistä.

5.2 Digitiekartta

ICT-toimintaympäristön ja toiminnan kehittäminen on suunnitelmallista. ICT-kehittämisen perusta on tietohallinnon ja toiminnan yhdessä laatima digitiekartta. Digitiekartta laaditaan neljäksi vuodeksi kerrallaan ja päivitetään vuosittain. Digitiekartassa kehittäminen jaetaan kolmeen luokkaan:

- jatkuva digikehittäminen
- hyötyperusteinen digikehittäminen
- organisaatio- ja lainsäädännön muutoksista aiheutuva kehittäminen.

Hyötytavoitteellinen kehittäminen sisältää toiminnan ja tietohallinnon yhdessä laatimat teemat, joita erityisesti ICT-projekteilla edistetään. Teemat perustuvat pääsääntöisesti palvelualueiden ja konsernihallinnon palvelusuunnitelmiin. Toteutettavat ICT-projektit sijoittuvat johonkin yllä mainituista luokista ja hyötyperusteiset projektit edistävät jotain digitiekartan teemaa.

Aivan kaikki ICT-toimintaympäristön kehittäminen ei liity suoraan toiminnan tarpeisiin, esimerkiksi tietoturvan ja tekniikan yleinen kehittyminen viitoittavat vaadittavaa kehitystyötä.

5.3 Kehittämisen rahoitus

Konsernijohtajan johtoryhmä allokoii talousarviossa myönnetyn ICT-kehittämismäärärahan kehittämisen salkkujohtoryhmille niiden esittämien kehittämissuunnitelmien perusteella ja tekemänsä priorisoinnin mukaisesti. Salkut allokoivat saamansa kehittämismäärärahan toteutettaville projekteille, pienkehittämiseen ICT-palvelukohtaisesti, kokeiluihin kokeilukokonaisuuksittain sekä selvityksiin. Salkut voivat allokoida käytettävissään olevaa määrärahaa myös talousarviovuoden aikana ja tehdä myös allokointeihin muutoksia vuoden aikana, mikäli se on toteutusten kannalta taroituksenmukaista.

Kun salkkujohtoryhmä päättää projektin toteuttamisesta, se samalla sitoutuu taloudellisesti projektissa suoritettavaan ICT-ratkaisun hankintaan sekä kyseisen ICT-ratkaisun jatkuviin menoihin kuten ylläpitoon ja sovellustukeen. Projekteille muodostetaan ohjausryhmät ja muut toimijat kaupungin projektiohjeistuksen mukaisesti. Digitalisaatio ja tietohallinto -ryhmä vastaa projektien ICT-osuuden toteuttamisesta sekä

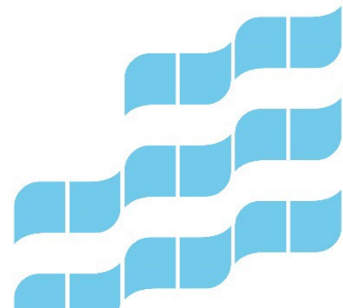
toiminnallisesti että taloudellisesti (ICT-kehittämismäärärahalla). Mahdollisesta toiminnan uudistamisesta ja siihen liittyvästä osuudesta vastaa kyseisen projektin omistaja. Projektit ja tavoitellut muutokset toteutetaan tiiviissä yhteistyössä toiminnan ja tietohallinnon kesken.

Salkkujohtoryhmät vastaavat myös pienkehittämisen kokonaisuudesta ja määrärahan allokoinnista kunkin ICT-palvelun pienkehittämiseen. Operatiivisesta toiminnasta vastaa ICT-palvelulle muodostettu koordinoitiryhmä, joka päättää toteutettavista kehittämistoimista. Koordinoitiryhmien toiminnasta vastaavat lähtökohtaisesti kyseisen ICT-palvelun palveluvastaava ja jäsenistö muodostuu ICT-palvelua hyödyntävien asiakkaiden edustajista.

Kokeiluihin ja selvityksiin liittyvä toiminta on vähiten määrämuotoista, koska niistä ei oteta ICT-ratkaisuja tuotantoon. Näiden osalta toimintamallit sovitaan tapauskohtaisesti kaupungin kehittämisen johtamismallin ohjeita noudattaen.

5.3.1 Kehittämiskustannusten käsittely

1. Tietohallinto vastaa palveluihinsa kuuluvien ICT-ratkaisujen kehittämisestä.
 - Kehittämiskustannuksia ei pääsääntöisesti peritä maksuina asiakkailta eikä niitä siten sisällytetä ICT-palvelujen hintoihin. Poikkeuksena käytäntöön ovat tilanteet, joissa kehittämistoimi tai sen osakokonaisuus tehdään vain yhden tai useamman konserniyhteisön tarpeesta. Tällöin kustannukset kohdennetaan sovitulla tavalla kyseisille konserniyhteisöille.
 - Vuoden 2025 alusta aloittaneen työllisyysalueen taseyksikön osalta toimitaan siten, että jos kehittämistoimi tai sen osakokonaisuus tehdään työllisyysalueen tarpeesta, kohdennetaan kustannukset sovitulla tavalla työllisyysalueelle. Lisäksi työllisyysalueelta laskutetaan sen osuus kaupunkisalkun ja tietohallintosalkun koko kaupunkia koskevasta kehittämisestä.
2. Tietohallinto vastaa kaupungin digitalisaation edistämisestä ja tietohallintotoiminnan kehittämisestä. Tällöin kehittäminen ei suoraan kohdistu tiettyyn ICT-palveluun tai komponenttiin, vaan kyseessä on toimintaprosessien tai -mallien kehittäminen ja toiminnan muutokset. Näitä kustannuksia ei sisällytetä ICT-palvelujen hintoihin.
3. ICT-kehittäminen sisältää sekä investointeja että käyttötalouskehittämistä. Sivuustaso talousarviossa on toistaiseksi ollut käyttötalous ja nettoinvestoinnit. ICT-kehittämiseen varatun määrärahan hyväksyy kaupunginvaltuusto osana talousarviota.

4. Kehittämistä ohjaa digitiekartta. Digitiekartta sisältää kehittämisen suunnitelman seuraavalle neljälle vuodelle.
5. ICT-kehittämistä ohjaa ja määrärahan käytöstä toteutuksiin päättää palvelualueiden ja kaupunkisalkun salkkujohtoryhmät
 - Kehysvaiheessa tietohallinto laatii esityksen ICT-kehittämissuunnitelmista ja sen toteuttamista varten tarvittavasta ICT-kehittämismäärärahasta. Esitys perustuu salkkujen laatimiin suunnitelmiin tulevien vuosien ICT-kehittämisestä eli digitiekarttaan ja erityisesti seuraavan vuoden toteutuksista.
 - Talousarviovaiheessa suunnitelmia tarkennetaan ja salkkujohtoryhmät tekevät päivitetyn ja tarkemman esityksen oman alueensa kehittämissuunnitelmista ja määrärahatarpeesta. Tietohallinto valmistelee esitysten perusteella konsernijohtajan johtoryhmälle päätettäväksi esityksen kehittämisrahan salkkukohtaisesta allokoinnista.
 - Vuosisuunnitelmavaiheessa palvelualueiden salkkujohtoryhmät päättävät kullekin salkulle allokoidun määrärahan kohdentamisesta selvityksiin, kokeiluihin, pienkehittämiseen ja projekteille. Salkkujohtoryhmä voi myös jättää määrärahaa allokoidusta vuosisuunnitelmavaiheessa ja tehdä allokointeja vuoden aikana. Lisäksi salkkujohtoryhmä voi muuttaa vuoden aikana määrärahan kohdistumista projekteille. Pienkehittämisessä toteuttavat muutokset päätetään kunkin ICT-palvelun koordinoitiryhmässä.
 - Talousarviovuoden aikana on mahdollisuus salkkujen esittää ja konsernijohtajan johtoryhmän päättää salkkujen allokointien muuttamisesta. Tämä siksi, että suunnitelmat eivät aina toteudu ja on tarkoituksenmukaista voida siirtää määrärahaa salkusta toiseen, jos kehittämisen kannalta tarkoituksenmukaiseksi todetaan.

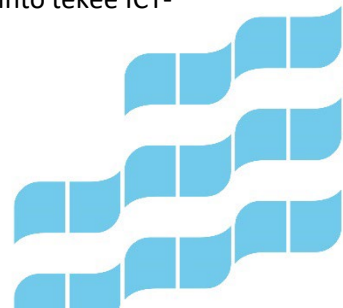
5.3.2 Projektien hyötyarviointi

Kaikista ICT-kehittämismäärärahaa saavista projekteista, joiden budjetti on 0,2 milj. euroa tai enemmän tehdään hyötyarviointi P1- ja P2-porttipäätöksille. Hyötyarvioinnissa kuvataan projektilla tavoiteltavat taloudelliset ja ei-taloudelliset hyödyt, sekä projektikustannukset ja jatkuvat kustannukset. Arvioinnin perusteella salkkujohtoryhmät päättävät projektin toteuttamisesta ja hyväksyvät siitä johtuvat ICT-palveluluettelon kustannusmuutokset.

6 ICT-toimintaympäristön kustannukset ja laskutus

6.1 ICT-toimintaympäristön kustannusten käsittely ja kohdistaminen

Digitalisaatio ja tietohallinto -ryhmä laatii kunkin asiakkaan ICT-toimintaympäristön järjestämisestä laskelman talousarviovuodelle. Lisäksi tietohallinto tekee ICT-

toimintaympäristön järjestämisestä konserniyhteisöjen kanssa toistaiseksi voimassa olevat sopimukset. Laskelmat ICT-toimintaympäristön järjestämisestä ovat sopimusten liitteenä ja päivitetään vuosittain.

Pääsääntöisesti laskutus tehdään budjetoitujen kustannusten suuruisena läpi vuoden, mutta mikäli palvelun kustannuksiin sisältyy suurta epävarmuutta, voidaan poikkeustapauksessa palvelua laskuttaa myös toteumien perusteella. Lisäksi laskutusta voidaan merkittävien muutosten vuoksi vuoden aikana muuttaa vastaamaan todellista tilannetta. Tavoitteena on periä toteutuvia kustannuksia mahdollisimman hyvin vastaava summa vuoden aikana. Mahdollinen ali- tai ylijäämä hyvitetään tai peritään tilinpäätöksen yhteydessä, joten koko vuoden laskutus vastaa lopulta toteutuneita menoja.

6.2 Asiakkailta kerättävät maksut

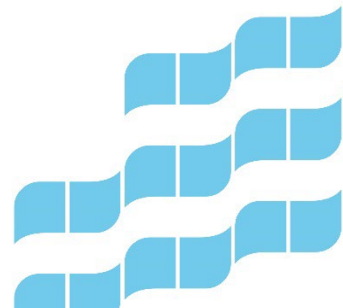
Asiakkailta kerätään maksuina summa, joka kattaa kaikki ICT-palvelujen tuotantokustannukset. ICT-palvelun kustannuksiin lasketaan mukaan sekä tietohallinnon omaan palvelutuotantoon kohdistuvien resurssien kustannukset että ulkoisilta palvelutuottajilta hankitut palvelut. Lisäksi hintaan sisällytetään digitalisaatio ja tietohallinto -ryhmän hallinnon kustannukset jatkuviin palveluihin kohdistuvan osuuden osalta sekä jatkuville palveluille henkilöstömäärän perusteella kohdistettu osuus yleiskustannuksista (kuten toimitilavuokra, koulutus, työterveys).

ICT-palvelujen hinnat eivät sisällä työasemien leasing-maksuja, puhelukustannuksia, puhelinten hankintaa eikä erikseen tilattavia palveluita, joita asiakkaat tilaavat suoraan tuottajalta. Tuottaja laskuttaa tällaiset kustannukset suoraan tilanneelta asiakkaalta. Digitalisaatio ja tietohallinto -ryhmä omistaa sopimukset ja sopii toimittajien kanssa edellä mainittujen erikseen tilattavien palvelujen hinnoista, sisällöistä ja käytännöistä.

Myöskään investointien poistoja ja käyttöalouteen kirjattavia kehittämiskustannuksia ei huomioida tuotantokustannuksia laskettaessa.

6.3 Jatkuvien palvelujen hinnoittelu sekä yli- ja alijäämän käsittely

- Tietohallinto ei hinnoittele ICT-palveluihin katetta.
- Talousarviovuoden toteutuneet kustannukset laskutetaan asiakkailta kyseisenä vuonna.
- Vuoden aikana käyttöönotettavan tietojärjestelmän tai sovelluksen kustannukset maksetaan sen käyttöönottoprojektista. Uudet tietojärjestelmät ja sovellukset liitetään ICT-palveluihin aina vuoden vaihteessa ja liitetään samalla myös laskutukseen.

- Kehittämistoimenpiteitä toteutetaan salkkujohdoryhmien päätöksillä. Salkkujohdoryhmät hyväksyvät näin kehittämistoimenpiteistä jatkuviin palveluihin aiheutuvat kustannusmuutokset. Jatkuvien palvelujen kustannusmuutokset käydään kehysvaiheessa läpi talousyksikön kanssa. Talousyksikkö linjaa tarvittaessa tarkemmin kustannusmuutosten käsittelystä talousarvion laadinnassa.

Hallintosäännön mukaan konsernijohtaja päättää konsernihallinnon tuotteiden hinnoista. Aikataulujen osalta toimitaan talous- ja strategiaproessin aikataulun mukaisesti.

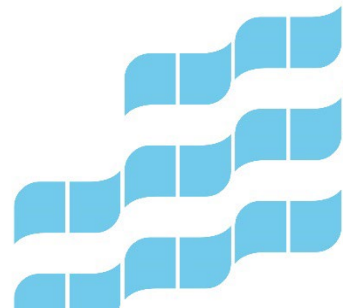
Tietohallinnon tavoitteena on kattaa laskutuksella ja kustannusten allokoinnilla palvelujen järjestämisestä aiheutuvat menot kuten yllä on kuvattu. Mahdollinen ylimäärä hyvitetään ja alijäämä peritään kaupungin yksiköiltä tilinpäätöksessä, kun kaikki tulot ja menot on kirjattu palvelu- ja asiakaskohtaisesti laskettuna. Ylijäämän tai alijäämän käsittely toteutetaan konsernijohtajan päätöksellä.

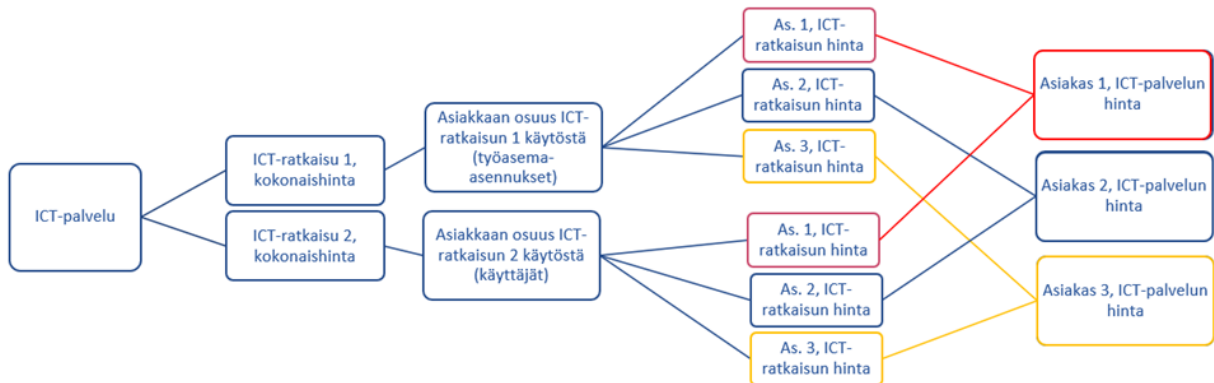
6.4 Palvelu- ja komponenttikohtaiset hinnoitteluperiaatteet

Tietohallinto käyttää kustannusten kohdistamisessa eli hinnoittelussaan aiheuttamisperiaatetta. Lähtökohtaisesti käytetään tarkimmin aiheuttamisperiaatteen toteuttavaa volyymimittaria huomioiden kuitenkin tarkoituksenmukaisuus. Tietohallinto hinnoittelee ICT-palvelut komponenttitasolla (ICT-ratkaisutasolla) ja käytössä on useita eri volyymimittareita.

Kunkin komponentin volyymimittari on kuvattu ICT-palvelunpalvelulaskelmassa. Tietohallinto voi käyttää seuraavia volyymimittareita:

- Lisenssi
- Käyttöoikeus
- Työasema-asennus
- Käyttäjätunnus
- Työasema (tai muu laite)
 - käytetään, kun palvelun komponenteista ei ole saatavissa käyttöön perustuva volyymitietoa
- Henkilöstö
 - käytetään, kun palvelun komponenteista ei ole saatavissa käyttöön perustuva volyymitietoa
- Oppilas
 - käytetään, kun palvelun komponenteista ei ole saatavissa käyttöön perustuva volyymitietoa
- Muu käyttöä kuvaava tekijä tai niiden yhdistelmä, jolla aiheuttamisperiaate voidaan tarkoituksenmukaisesti varmistaa

Kuva 1. ICT-palvelun asiakaskohtaisen kustannuksen muodostuminen.

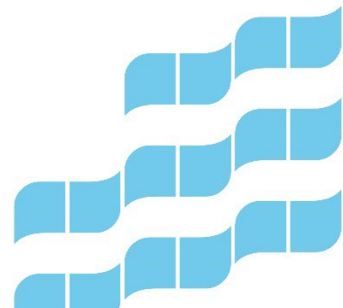
Asiakkaan ICT-toimintaympäristön kustannus muodostuu kyseisen yksikön käyttämien ICT-palveluiden yhteenlasketusta hinnasta. Yhden ICT-palvelun asiakaskohtainen hinta muodostuu laskemalla kullekin ICT-ratkaisulle asiakaskohtainen hinta kertomalla ICT-ratkaisun hinta asiakasyksikön suhteellisella volyyymilla (kokonaisvolyyymista). Kukaan asiakas maksaa ICT-ratkaisusta volyyyminsa mukaisen osuuden. ICT-palvelun asiakaskohtainen hinta muodostuu kaikkien siihen sisältyvien ICT-ratkaisujen asiakaskohtaisista hinnoista.

Seudullisessa yhteistyössä yhteiset kustannukset allokoitetaan kaikille mukana oleville kunnille. Lähtökohtaisesti kunkin kunnan osuus perustuu asukaslukuun. Tästä voidaan poiketa seudullisen tietohallinnon johtoryhmän päätöksellä. Huomioitavaa on se, että kyse on yhteisten kustannusten kohdistamisesta ei palvelun myynnistä.

6.5 ICT-palvelujen laskutus

Tietohallinto laskee edellä kuvatulla tavalla ICT-palveluiden ja ICT-toimintaympäristön asiakaskohtaiset vuotuiset kustannukset. Kustannusten allokointi asiakkaille tapahtuu laskuttamalla. Huomioitavaa on, että:

- Osa ICT-toimintaympäristöön sisältyvistä ICT-ratkaisuista kuten esimerkiksi työasemien leasing-maksut, puhelinten hankintamenot ja puhelut, tulostuspalvelun tulostusmääriin perustavat kustannukset laskutetaan ICT-toimittajien toimesta suoraan asiakkaalta – näitä kustannuksia ei ole sisällytetty ICT-palvelulaskelmiin.
- Erikseen tilattavat palvelut kukin asiakas tilaa suoraan ICT-toimittajalta, joka laskuttaa tilauksen tehnyttä asiakasta. Tällaisia palveluita ovat esimerkiksi erityis- palvelut, jotka eivät sisälly perustietotekniikkapalvelun kuukausihintaan.

6.5.1 Laskutusperiaatteet

Digitalisaatio ja tietohallinto -ryhmä laskuttaa asiakkailtaan ICT-palvelujen tuotanto-kustannukset. Haastavia ovat vuoden aikana tapahtuvat muutokset palvelujen sisäl-lössä ja volyymeissa. Tietohallinto pyrkii ennakoimaan nämä muutokset mahdolli-simman hyvin hinnoittelussaan, mikä saattaa tarkoittaa ICT-palvelujen hinnoittelun olevan laskutusarvion laatimishetkellä suurempi tai pienempi kuin aloitushetken kus-tannukset. Pääsääntöisesti laskutus tehdään budjetoitujen kustannusten suuruisena läpi vuoden, mutta mikäli palvelun kustannuksiin sisältyy suurta epävarmuutta, voi-daan poikkeustapauksessa palvelua laskuttaa myös toteumien perusteella.

Lisäksi laskutusta voidaan merkittävien muutosten vuoksi vuoden aikana muuttaa vastaamaan uutta tilannetta. Tavoitteena on periä mahdollisimman hyvin toteutuvia kustannuksia vastaava summa vuoden aikana. Mahdollinen ali- tai ylijäämä hyvite-tään tai peritään aiemmin kerrotun mukaisesti tilinpäätöksen yhteydessä.

6.5.2 Laskutusfrekvenssi

Tietohallinto laskuttaa kaupungin yleisen ohjeistuksen ja suositusten mukaisesti. Si-säinen laskutus tapahtuu kerran kuukaudessa kaupungin laskutuskäytäntöjen mukai-sesti. Konserniyhteisöjen laskutus tapahtuu lähtökohtaisesti samalla tavalla kuukau-sittain. Laskutukseen voidaan tarvittaessa yhteisesti sopia poikkeuksia.

Tietohallinnon seudullisen yhteistyön yhteisten resurssien (henkilöt, sovellukset, jne.) aiheuttamien kustannusten allokointi toteutetaan sopimuksessa ”seudullinen yhteistyösopimus tietohallinnon yhteistyöstä” kirjatulla ja seudullisen tietohallinnon johtoryhmän tarkentamalla tavalla.

ICT-toimittajat laskuttavat sekä digitalisaatio ja tietohallinto -ryhmää että asiakasyk-siköitä sopimusten mukaisesti.

6.5.3 Laskelmien päivittäminen

ICT-palvelujen hinnat ja komponentit päivitetään palvelulaskelmille kehysvalmiste-lun yhteydessä maaliskuussa siten, että laskelmat sisältävät parhaan mahdolli-sen arvion tulevan vuoden kokonaisuudesta. ICT-palvelujen volyymit päivitetään pe-ruskunnan osalta kerran vuodessa kehysvalmistelun yhteydessä maaliskuussa. Volyymeihin pyritään ottamaan huomioon tiedossa olevat muutokset. Konserniyh-teisöjen osalta volyymit tarkastetaan lisäksi loppuvuonna marras-joulukuussa ja seu-raavan vuoden laskutus tehdään loppuvuonna tarkastettujen volyymien mukaisesti.

Vuoden aikana projekteissa käyttöönotettavat ICT-ratkaisut ja niiden komponentit maksetaan vuoden loppuun saakka projektirahoituksella. Joissain tapauksissa on

tarkoituksenmukaista poiketa käytännöstä, jos ICT-ratkaisu otetaan esimerkiksi suu-
rempina kokonaisuuksina ja pitkän ajan kuluessa käyttöön.

Mikäli asiakas lopettaa jonkin komponentin käytön, ilmoitus tulee tehdä kuusi (6)
kuukautta ennen käytön lopettamista. Muutokset päivitetään palvelulaskelmille ja
laskutukseen yllä kuvatun aikataulun mukaisesti eli laskutus saattaa jatkua hieman
kuutta kuukautta pidempään.

6.5.4 Asiakasviestintä hinnoista

Digitalisaatio ja tietohallinto -ryhmä ilmoittaa asiakkaille alustavat kokonaishinnat
seuraavalle vuodelle kehysvalmistelua varten huhtikuun puolivälissä.

Tietohallinnon asiakasvastaavat käyvät laskelmat palvelu- ja komponenttikohtaisesti
läpi kaikkien asiakkaiden kanssa (peruskunta ja muut) huhti-toukokuussa ja niihin
tehdään mahdolliset tarvittavat korjaukset, jotka huomioidaan viimeistään talousar-
vion laadinnassa. Seudullisen tietohallintoyhteistyön kustannukset käsitellään ja pää-
tetään seudullisessa tietohallintojohtoryhmässä siten, että kustannusarviot ovat tie-
dossa kehysvalmistelussa.

Tietohallinto lähettää asiakkaille lopulliset eritellyt ja päivitettyt laskelmat ennen ju-
hannusta. Talousarvio- ja vuosisuunnitelmavalmistelu tehdään lähtökohtaisesti näi-
den laskelmien pohjalta, ja muutoksia voidaan tehdä vain erittäin painavista syistä.

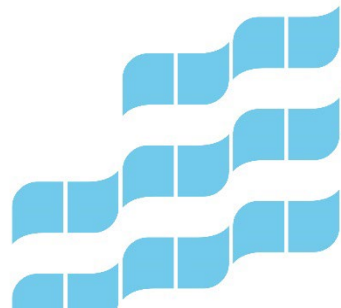
Digitalisaatio ja tietohallinto -ryhmä pitää asiakkailleen infotilaisuuden toukokuussa,
jossa kerrotaan ajankohtaisista asioista kuten merkittävistä jo tapahtuneista ja tule-
vista kehittämistoimenpiteistä, toimintaympäristön muutoksista sekä näiden vaiku-
tuksista palveluihin ja niiden kustannuksiin.

7 Lisätietoja

Digitalisaatio ja tietohallinto -ryhmä:
Tietohallintopäällikkö Tuukka Seppälä, etunimi.sukunimi@tampere.fi,
puh. 050 430 4452

Tällä konsernimääräyksellä kumotaan 3.7.2008 annettu Tietojärjestelmien omista-
juus ja sitä koskeva toimivalta -pysyvääismääräys, dnro TRE:6582/00.01.01/2008.

Juha Yli-Rajala
konsernijohtaja

Tiedoksi

Konsernihallinto ja palvelualueet

